

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ & ΕΡΕΥΝΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ &
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ Β΄

Ταχ. Δ/ση: Πατησίων 207 &
Σκαλιστήρη 19
112 53 Αθήνα

Πληροφορίες: Ι. Φερμαντζής

Τηλ.: 210 2128186

Fax: 210 8663496

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 20/1/2004

Αρ.Πρωτ.: 125347

Αρ. Απόφασης: 568

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

ΘΕΜΑ : “Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής”

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ**

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 3 του Ν. 992/79 “Περί οργάνωσης των διοικητικών υπηρεσιών για την εφαρμογή της Συνθήκης Προσχώρησης της Ελλάδος στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και ρύθμισης συναφών θεμάτων και οργανωτικών θεμάτων” (ΦΕΚ 280^Α)
2. Τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1, 2, 3 και 4 του Ν. 1338/1983 “Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου” (ΦΕΚ 34^Α) όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 6 του Ν. 1440/1984 “Συμμετοχή της Ελλάδος στο Κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού ΕΥΡΑΤΟΜ” (ΦΕΚ 70^Α) και το άρθρο 65 του Ν. 1892/1990 “Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ 101^Α).
3. Τις διατάξεις του Ν. 1588/85 άρθ.29Α (ΦΕΚ137^Α) “Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα”, όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν.2081/92 (ΦΕΚ 154^Α/92), και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 α.ν.2469/97 (ΦΕΚ38^Α).
4. Τον Καν. (ΕΚ) 1257/99 “για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων Κανονισμών” (ΕΕ L160).
5. Τον Καν. (ΕΚ) 1259/99 περί “θέσπισης κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής”.
6. Τον Καν. (ΕΚ) 445/2002 της Επιτροπής, “περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΚ) 1257/1999 του Συμβουλίου” (ΕΕ L74) όπως τροποποιήθηκε από τον Καν. (ΕΚ) 963/2003, όπως ισχύει κάθε φορά.
7. Τον Καν. (ΕΚ) 2419/2001 περί “θέσπισης λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα κοινοτικά καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3508/92” όπως ισχύει κάθε φορά.
8. Την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων “για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας” όπως έχει εναρμονιστεί με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1289^Β/28-12-98).

9. Την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ περί “της διατήρησης των αγρίων πτηνών” όπως έχει εναρμονιστεί με την Υπουργική Απόφαση 414885/1985 (ΦΕΚ 757^β)
10. Την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων “για τη προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης” όπως έχει εναρμονιστεί με Κοινή Υπουργική Απόφαση 16190/1335/97 “Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης” (ΦΕΚ 519^β/25-05-97).
11. Την υπ’ αριθμ. Ε(2000)2733/27-9-2000 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περί εγκρίσεως του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) για την Ελλάδα, το οποίο καλύπτει την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006 όπως έχει τροποποιηθεί με την υπ’ αριθμ. Ε(2003)3139/22-8-2003 απόφαση.
12. Την υπ’ αριθ. 428/393372/661/2-2-01 κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Οικονομικών για την “εφαρμογή του Αγροπεριβαλλοντικού Μέτρου του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) 2000-2006”.
13. Την υπ’ αριθμ. 523/126710/13-3-2003 (ΦΕΚ 336Β/20-3-2003) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης περί “Διαδικασίας και Τρόπου πληρωμής των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων του ΕΠΑΑ 2000-2006 - Καν(ΕΚ) 1257/99”.
14. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αποφασίζουμε

την εφαρμογή γεωργικών πρακτικών, τις οποίες θα πρέπει να τηρούν οι αγρότες και ονομάζονται Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π), όπως αυτοί εγκρίθηκαν με την υπ’ αριθ. Ε(2003)3139/22-8-2003 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που τροποποιεί το Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης 2000 - 2006. Οι Κ.Ο.Γ.Π στοχεύουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχει δημιουργήσει η γεωργική δραστηριότητα και τη συνέχιση των θετικών λειτουργιών αυτής.

Οι πρακτικές αυτές αποσκοπούν:

- στην αειφορική διαχείριση των γεωργικών γαιών και των φυσικών πόρων
- στην προστασία και διαφύλαξη του αγροτικού τοπίου και των χαρακτηριστικών του
- στην προστασία της υγείας των αγροτών και των καταναλωτών.

Οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής παρεμβαίνουν σε όλο το φάσμα της Γεωργικής και Κτηνοτροφικής δραστηριότητας, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις περιοχών ή ζωνών που εντάσσονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α - ΓΕΩΡΓΙΑ

Άρθρο 1

Διαχείριση Εισροών

Οι γεωργοί πρέπει να τηρούν φύλλα καταγραφής χρησιμοποιούμενων εισροών μαζί με τα αντίστοιχα παραστατικά αγοράς των εισροών αυτών. Τα φύλλα καταγραφής των εισροών καθώς και τα παραστατικά πρέπει να φυλάσσονται από τον παραγωγό για δύο τουλάχιστον χρόνια μετά την χρονιά συμπλήρωσής τους. Τα φύλλα καταγραφής εισροών θα έχουν την μορφή του Παραρτήματος Ι.

Άρθρο 2

Κατεργασία του εδάφους

1. Η κατεργασία του εδάφους πρέπει να περιορίζεται όσο είναι δυνατόν, στις απαραίτητες επεμβάσεις. Η υπερβολική κατεργασία εδάφους αυξάνει την απαιτούμενη ενέργεια, επιφέρει μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση καυσίμων, και παράλληλα προκαλεί αρνητικές συνέπειες στο έδαφος.

2. Επιβάλλεται:

- Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη από 10% η άροση να γίνεται κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια ή να δημιουργούνται φυσικά αναχώματα κατά τις ισοϋψείς και η άροση να γίνεται διαγώνια (ακαλλιέργητες ζώνες με φυτική κάλυψη) με εύρος 1-2 μέτρα.
- Η χρησιμοποίηση των γεωργικών μηχανημάτων να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην καταστρέφονται οι αγροτικοί δρόμοι.
- Να μην καταστρέφονται τα ακαλλιέργητα περιθώρια μεταξύ των αγροτεμαχίων καθώς και οι φυτοφράκτες, η φυσική βλάστηση των ρεματιών και τα γειτνιάζοντα δάση.
- Η διατήρηση των φυσικών ρεμάτων. Επεμβάσεις, οι οποίες αφορούν στην αλλαγή πορείας ρεμάτων με χωματουργικά μηχανήματα γίνονται μόνο μετά από άδεια της αρμόδιας υπηρεσίας.

3. Συνιστάται:

- Οι κατεργασίες να γίνονται την κατάλληλη εποχή με τα κατάλληλα, για το έδαφος και την εργασία που θέλουμε να πραγματοποιήσουμε, γεωργικά μηχανήματα. Σκόπιο είναι να γίνονται, κατά το δυνατόν, οι λιγότερες επεμβάσεις.
- Οι κατεργασίες του εδάφους να γίνονται πάντα, όταν το έδαφος βρίσκεται στο “ρόγο” του, δηλαδή μετά τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές. Σκόπιο είναι να αποφεύγονται οι θερινές αρόσεις, στην περίπτωση που αυτές δεν θεωρούνται απαραίτητες για την καταπολέμηση πολυετών ζιζανίων.
- Να αποφεύγεται η βαθιά άροση κάτω από 40 εκατοστά, αν δεν υπάρχει ανάγκη εκρίζωσης βαθύριζων ζιζανίων και θραύσης αδιαπέραστου εδαφικού ορίζοντα. Στην περίπτωση βαθιάς άροσης, λόγω θραύσης αδιαπέραστου εδαφικού ορίζοντα δεν πρέπει να γίνεται αναστροφή του εδάφους.
- Στις περιπτώσεις που υπάρχει κίνδυνος πλημμυρών η άροση θα πρέπει να γίνεται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ισοπέδωση αγροτεμαχίων.

Άρθρο 3

Αμειψισπορά

1. Οι παραγωγοί θα πρέπει να εφαρμόζουν κατάλληλο πρόγραμμα αμειψισποράς¹ τόσο στις αροτραίες καλλιέργειες όσο και στα κηπευτικά με στόχο:

- την αύξηση της γονιμότητας του εδάφους
- τη βελτίωση της δομής του εδάφους
- τη μείωση των προβλημάτων που προκαλούνται από ζιζάνια ή/και ασθένειες.

2. Συνιστάται να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε το χωράφι να μη μένει χωρίς φυτοκάλυψη κατά την περίοδο του χειμώνα, περίοδο κατά την οποία ο κίνδυνος υδατικής διάβρωσης είναι αυξημένος. Στα ελαφρά εδάφη με περιεκτικότητα σε άμμο μεγαλύτερη από 50% (αμμώδη, πηλοαμμώδη, άμμοπηλώδη) πρέπει υποχρεωτικά να υπάρχει φυτοκάλυψη κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Για να επιτυγχάνει η αμειψισπορά τους στόχους της, πρέπει το πρόγραμμα το οποίο εφαρμόζεται να είναι κατάλληλο για τις τοπικές συνθήκες. Για το λόγο αυτό οι Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης θα καταρτίσουν υποχρεωτικά προγράμματα αμειψισποράς ανά νομό κατάλληλα προσαρμοσμένα στις συνθήκες των εκμεταλλεύσεων καθώς και τον οικονομικό προγραμματισμό αυτών.

Συγκεκριμένα για τις αροτραίες καλλιέργειες και τα κηπευτικά το ίδιο αγροτεμάχιο δεν μπορεί να καλλιεργηθεί για περισσότερο από τέσσερα χρόνια με την ίδια καλλιέργεια. Εξαιρέση αποτελεί η καλλιέργεια του βαμβακιού όπου θα εφαρμόζονται τα διοικητικά μέτρα για το βαμβάκι όπως αυτά ισχύουν κάθε φορά και η καλλιέργεια των ζαχαρότευτλων και της βιομηχανικής ντομάτας όπου το ίδιο αγροτεμάχιο δεν θα μπορεί να καλλιεργείται για περισσότερο από δύο καλλιεργητικές περιόδους στην πενταετία, οι οποίες δεν πρέπει να είναι συνεχόμενες αλλά να απέχουν μεταξύ τους χρονικά κατά τρία (3) χρόνια τουλάχιστον.

3. Για να επιτευχθεί ο στόχος εναλλαγής των καλλιεργειών μπορούν να ακολουθηθούν οι παρακάτω μέθοδοι αμειψισποράς:

Μέθοδος Α: Στη διάρκεια της πενταετίας για ένα ολόκληρο έτος το αγροτεμάχιο τίθεται σε αγρανάπαυση ή αμειψισπορά.

¹ Η αμειψισπορά δύναται να αντικατασταθεί μερικά ή ολικά από αγρανάπαυση

Μέθοδος Β: Στη διάρκεια της 5ετίας το 20% τουλάχιστο του αγροτεμαχίου (βασικής καλλιέργειας) θα τίθεται σε αγρανάπαυση ή αμειψισπορά.

Στη διάρκεια της πενταετίας για κάποια αγροτεμάχια ακολουθείται η μέθοδος Α και για κάποια άλλα η μέθοδος Β. Δεν μπορεί ένα αγροτεμάχιο να καλλιεργηθεί και με τη μία μέθοδο και με την άλλη σε διάστημα μικρότερο των 5 ετών. Αλλαγή στη μέθοδο αμειψισποράς σε συγκεκριμένο αγροτεμάχιο μπορεί να γίνει μόνο όταν εξασφαλισθεί επαρκής (όχι λιγότερο από 20%) αμειψισπορά σε αυτό.

Άρθρο 4 **Λίπανση**

Η εφαρμογή λιπασμάτων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των φυτών και πρέπει να γίνεται με το κατάλληλο για το έδαφος και την καλλιέργεια λίπασμα.

Με στόχο την ορθολογική χρήση των λιπασμάτων οι παραγωγοί πρέπει:

- Να εφαρμόζουν ανά καλλιέργεια και τύπο εδάφους τις βέλτιστες ποσότητες και τύπους λιπασμάτων για την κάλυψη των αναγκών θρέψης των φυτών, όπως αυτά προσδιορίζονται στα “πρακτικά λίπανσης” που εκδίδονται από τις οικείες Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης-Γεωργίας, τα Π.Ε.Γ.Ε.Α.Λ και το ΕΘΙΑΓΕ.
- Να εφαρμόζουν τα αζωτούχα λιπάσματα σε δόσεις ανάλογα με το βλαστικό στάδιο των φυτών. Ειδικότερα στις δενδρώδεις καλλιέργειες σε τουλάχιστο δύο δόσεις και στις ετήσιες σε τουλάχιστον τρεις ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας και τις επικρατούσες συνθήκες. Εξαιρούνται τα οργανικά λιπάσματα (κοπριάς, κόμποστ) που είναι αργής αποδέσμευσης, τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνο υπό την προϋπόθεση ότι είναι “χωνεμένα”.
- Στα χειμερινά σιτηρά να εφαρμόζουν κατά το μέγιστο 160kgN/Ha (16 μονάδες αζώτου ανά στρέμμα) και να το χορηγούν σε τουλάχιστο δύο δόσεις. Η βασική λίπανση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 50 kgN/Ha (5 μονάδες αζώτου ανά στρέμμα).
- Να μην κάνουν εφαρμογή λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από όχθες ποταμών και λιμνών και 0,5 μέτρων από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια, γεωτρήσεις.
- Να εφαρμόζουν σε όξινα εδάφη (με pH < 6,5) φυσιολογικώς αλκαλικά λιπάσματα και να αποφεύγουν τη χρήση λιπασμάτων που συμβάλλουν σε μεγαλύτερη μείωση του pH (αύξηση της οξύτητας) όπως είναι τα αμμωνιακά λιπάσματα με την εξαίρεση της ασβεστούχου νιτρικής αμμωνίας. Αντιστοίχως στα αλκαλικά εδάφη να προτιμούνται τα θειικά λιπάσματα.
- Κατά την εφαρμογή των αζωτούχων λιπασμάτων να τηρούν με ιδιαίτερη προσοχή τους κανόνες που αναγράφονται στην συσκευασία (των λιπασμάτων) και να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην αποφυγή χρήσης ή διασποράς των λιπασμάτων σε τοποθεσίες, όπου ο κίνδυνος επιφανειακής απορροής είναι μεγάλος και ιδιαίτερα σε εδάφη που δεν στραγγίζουν επαρκώς, ή/και εδάφη με κλίση.
- Να μη γίνεται διασπορά του λιπάσματος όταν πνέει ισχυρός άνεμος και να χρησιμοποιούνται και να συντηρούνται σωστά οι λιπασματοδιανομείς.
- Κατά τη συσκευασία, μεταφορά και αποθήκευση να λαμβάνονται μέτρα (ειδικά στα υγρή μορφή λιπάσματα) για τη διασφάλιση, από τον κίνδυνο διαρροής.
- Να μην τοποθετούνται σάκοι λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη από 5 μέτρα από υδάτινους όγκους ή υδατορέματα, γεωτρήσεις, πηγάδια.
- Ειδικά για τα υγρά λιπάσματα πρέπει να συντηρούνται επιμελώς οι δεξαμενές, σωληνώσεις, και βαλβίδες, για την αποφυγή τυχόν διαρροών.
- Να μην εγκαταλείπουν στον τόπο εφαρμογής ή σε άλλο πλην αυτού που ορίζεται τα υλικά και μέσα συσκευασίας των λιπασμάτων.

Άρθρο 5 **Προστασία υδατικών πόρων**

1. Οι γεωργοί σαν ελάχιστη συμβολή στην αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας και την προστασία του κοινωνικού συνόλου θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των υδατικών πόρων. Η αλόγιστη χρήση νερού με τη μορφή των υπεραρδεύσεων, της κατακλίσης γειτονικών χωραφιών και δρόμων, της χρήσης ακατάλληλων ή ελαττωματικών συστημάτων θα πρέπει να αποφεύγεται διότι είτε μειώνει τους διαθέσιμους υδατικούς πόρους

είτε τους καθιστά ακατάλληλους για άρδευση. Επίσης η γεωργία δεν μπορεί να ασκείται σε εκτάσεις λιμνών που αποκαλύφθηκαν από την υποχώρηση των υδάτων λιμνών και λιμνοθαλασσών.

Σε κάθε άρδευση πρέπει να εφαρμόζεται τόσο νερό ώστε να κορεστεί το έδαφος σε τόσο βάθος όσο το βάθος του ριζικού συστήματος. Η βαθιά διήθηση και η επιφανειακή απορροή μπορούν να περιοριστούν με τον κατάλληλο έλεγχο:

- α. της παροχής της άρδευσης
- β. του χρόνου εφαρμογής
- γ. της κλίσης του εδάφους
- δ. του μήκους διαδρομής του νερού στον αγρό
- ε. της διηθητικότητας του εδάφους ως συνάρτηση του ρυθμού εφαρμογής του νερού
- στ. της μεθόδου άρδευσης

Για τον έλεγχο των απωλειών του νερού (βαθιά διήθηση, επιφανειακή απορροή) και την επίτευξη ορθολογικής άρδευσης, θα πρέπει οι παραγωγοί να τηρούν τις αρδευτικές πρακτικές ανά καλλιέργεια (σύνολο αναγκών σε νερό βάσει πραγματικής εξατμισοδιαπνοής, δόση άρδευσης, χρόνο άρδευσης, αριθμός εφαρμογών) για κάθε σύστημα άρδευσης και για κάθε τύπο εδάφους όπως αυτές ορίζονται με απόφαση Νομάρχη που εκδίδεται από τις σχετικές υπηρεσίες.

2. Συστήματα Άρδευσης

α. Επιφανειακή άρδευση

Η επιφανειακή άρδευση δεν συνιστάται ως σύστημα άρδευσης, γιατί με το σύστημα αυτό έχουμε μεγάλη κατανάλωση νερού, έκπλυση θρεπτικών στοιχείων και ανομοιόμορφο πότισμα. Σημειώνεται ότι η εφαρμογή της επιφανειακής άρδευσης μπορεί να είναι αναγκαία εάν ο τύπος του εδάφους ή το είδος της καλλιέργειας το επιβάλλει, όπως εδάφη που εμφανίζουν προβλήματα συσσώρευσης αλάτων και καλλιέργειες όπως το ρύζι.

β. Άρδευση με καταιονισμό

Ο ρυθμός με τον οποίο γίνεται το πότισμα με καταιονισμό πρέπει να είναι ίδιος με το ρυθμό που το έδαφος απορροφά το νερό ώστε να μην έχουμε επιφανειακή απορροή. Για το σκοπό αυτό η επιλογή των εκτοξευτήρων (μπεκ), και της διάταξης αυτών, πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε η ένταση του καταιονισμού να είναι ίση με τη βασική διηθητικότητα του εδάφους και το μέσο ωριαίο ύψος καταιονισμού να είναι ανάλογο με το ύψος το οποίο αντιστοιχεί στον εδαφικό τύπο του χωραφιού, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Είδος εδάφους	Μέσο ωριαίο ύψος καταιονισμού σε χιλιοστά νερού/ώρα
Αμμουδερά	50
Ελαφρά	25
Μέτρια	15
Βαριά	5

Ο χρόνος εφαρμογής του νερού της άρδευσης πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να αποφεύγεται η διήθηση του νερού σε βαθύτερα στρώματα. Συνιστάται επίσης να αποφεύγεται η άρδευση με καταιονισμό κατά τις μεσημεριανές ώρες (11πμ-3μμ), όταν οι καιρικές συνθήκες είναι ακατάλληλες (άνεμοι ισχυρότεροι των 5 βαθμών της κλίμακας Beaufort), και όταν η ποιότητα του αρδευτικού νερού δεν είναι καλή, καθώς τα άλατα από την άρδευση μένουν πάνω στα φύλλα και τους βλαστούς του φυτού.

γ. Άρδευση με σταγόνες

Η άρδευση με σταγόνες εφαρμόζεται σε μέρος του εδάφους και συγκεκριμένα στην περιοχή του ριζικού συστήματος του φυτού. Το σύστημα αυτό εξασφαλίζει: πλήρη έλεγχο της άρδευσης, μηδενική σχεδόν έκπλυση θρεπτικών στοιχείων, καλή λειτουργία σε επικλινή εδάφη και εκεί που

η ποιότητα νερού είναι οριακά ανεκτή, μειωμένο κόστος εργασίας. Τέλος, δίνει τη δυνατότητα σταδιακής, κατά δόσεις, εφαρμογής υδρολίπανσης και εφαρμογής της λίπανσης.

δ. Οι παραγωγοί οφείλουν:

- Να λαμβάνουν μέριμνα για την ελαχιστοποίηση των απωλειών νερού άρδευσης με αποφυγή της επιφανειακής απορροής ή βαθιάς διήθησης. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις, που η βαθιά διήθηση χρειάζεται, για να αντιμετωπιστούν προβλήματα αλατότητας.
- Να μην αρδεύουν με κατάκλιση ή με αυλάκια σε αγροτεμάχια με κλίση πάνω από 3% (εξαιρείται η άρδευση πολυετών καλλιεργειών με αύλακες περιμετρικά του κορμού του φυτού).
- Να τηρούν τις αρδευτικές πρακτικές ανά καλλιέργεια (συνολική ποσότητα, αριθμός εφαρμογών, δόση ανά εφαρμογή), όπως ορίζονται από τις εκάστοτε ισχύουσες πρακτικές των οικείων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
- Να τηρούν τους κανονισμούς των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων και γενικά των φορέων λειτουργίας συλλογικών έργων.
- Να τηρούν τα περιοριστικά μέτρα χρήσης νερού, όπως προβλέπεται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 6 **Φυτοπροστασία**

1. Η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να δικαιολογείται από την ύπαρξη και την έκταση της προσβολής της καλλιέργειας από ασθένεια ή ζιζανία.

Πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια για την πρόληψη και την αποτροπή εγκατάστασης επιβλαβών οργανισμών στις καλλιέργειες:

- με προσφυγή στη βιολογική καταπολέμηση πριν εφαρμοστούν χημικά μέσα
- με χρήση ανθεκτικού στις ασθένειες πολλαπλασιαστικού υλικού ή απαλλαγμένου από ασθένειες πολλαπλασιαστικού υλικού.
- με διαχείριση της αυτοφυούς βλάστησης
- με καταστροφή των διαχειμαζουσών μορφών εκθρών και ασθενειών
- με εφαρμογή κατάλληλης αμειψισποράς
- με παρακολούθηση της εξέλιξης των εκθρών, ζιζανίων και ασθενειών ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη λήψη κατασταλτικών μέτρων
- με διαχείριση της πυκνότητας σποράς.

Καταφυγή στη χρήση φυτοπροστατευτικού προϊόντος πρέπει να γίνεται αφού εξαντληθεί η προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος με καλλιεργητικά ή βιολογικά μέσα και μόνο στην περίπτωση κατά την οποία διαφαίνεται ότι η προσβολή θα έχει οικονομικό αποτέλεσμα.

2. Αποθήκευση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Επιβάλλεται η αποθήκευση σε ειδικές αποθήκες μακριά από τρόφιμα-ποτά και ζωοτροφές, σε μέρη δροσερά και καλά αεριζόμενα, να είναι σε θέση ασφαλή, όπου να μην τα φτάνουν παιδιά, για το λόγο αυτό επιβάλλεται στους παραγωγούς να τηρούν πιστά τις οδηγίες που αναγράφονται στην ετικέτα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για την εναρμόνιση της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1991 περί “διάθεσης στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων”.

3. Μεταφορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Επιβάλλεται η μεταφορά με την αρχική ασφαλή συσκευασία τους χωριστά από τρόφιμα-ποτά και ζωοτροφές, όπως η ετικέτα τους ορίζει. Επίσης πρέπει να φυλάσσονται σε ειδικούς χώρους, ώστε να μη δέχονται επίδραση από καιρικές συνθήκες.

4. Χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Τα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα είναι επικίνδυνες χημικές ουσίες, για το λόγο αυτό επιβάλλεται στους παραγωγούς, να τηρούν πιστά τις οδηγίες που αναγράφονται στην ετικέτα σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία για την εναρμόνιση της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

α. Για την προστασία του περιβάλλοντος επιβάλλεται:

- η χρήση των σκευασμάτων να γίνεται την κατάλληλη χρονική περίοδο, ώστε να μην επηρεάζονται τα ωφέλιμα έντομα.
- η απαγόρευση της χρήσης τοξικών ουσιών για τις μέλισσες όταν τα φυτά είναι ανθισμένα.
- η επιλογή του ζιζανιοκτόνου να γίνεται με την πρόβλεψη να διατηρείται φυτοκάλυψη στο έδαφος κατά την περίοδο των βροχών, ιδιαίτερα στα επικλινή εδάφη (κλίση μεγαλύτερη από 10%).
- τα χρησιμοποιούμενα ψεκαστικά μηχανήματα να είναι σε καλή κατάσταση, καλά ρυθμισμένα και να ελέγχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

β. συνιστάται:

- η εφαρμογή του σκευάσματος να είναι τέτοια ώστε να επιτυγχάνεται ομοιομορφία κατανομής του ψεκαστικού υγρού και ακρίβεια στην εφαρμογή.
- ο σχεδιασμός των φυτοπροστατευτικών παρεμβάσεων να γίνεται έτσι ώστε να αποφεύγεται η εμφάνιση ανθεκτικότητας (εναλλαγή προϊόντων με διαφορετικά δραστικά συστατικά και με διαφορετικό τρόπο δράσης).
- να γίνεται σχολαστική τήρηση των μέτρων που προτείνονται από τα αντίστοιχα Περιφερειακά Γραφεία Φυτοπροστασίας και ποιοτικού ελέγχου και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα εκεί όπου έχει εμφανιστεί ανθεκτικότητα. Όπου παρατηρείται νέα ανθεκτικότητα θα πρέπει να ενημερώνουν αμέσως το Γραφείο Φυτοπροστασίας της Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης-Γεωργίας.
- η εφαρμογή των κοκκωδών σκευασμάτων να γίνεται με ενσωμάτωση των κόκκων στο έδαφος, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος να ληφθούν οι κόκκοι από τα πτηνά (εξαιρούνται οι περιπτώσεις που η ενσωμάτωση μειώνει την αποτελεσματικότητά τους).
- η διατήρηση ζώνης ασφάλειας κατά την εφαρμογή ζιζανιοκτόνων από παρακείμενες καλλιέργειες, από φυτοφράκτες, φωλιές πουλιών, υδρόβια χλωρίδα, επιφανειακά νερά και λοιπά σημαντικά περιβαλλοντικά στοιχεία.
- η αποφυγή εγκατάλειψης στον τόπο εφαρμογής (ή σε άλλο μη ενδεδειγμένο) των υλικών και μέσων συσκευασίας των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

γ. Για ατομική προστασία συνιστάται να λαμβάνονται τα μέτρα που αναγράφονται στις ετικέτες συσκευασίας του παρασκευαστή π.χ. ειδικά ρούχα προστασίας, γυαλιά, μάσκες, γάντια κλπ.

5. Συγκομιδή

Στην περίπτωση χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων η συγκομιδή επιβάλλεται να γίνεται μετά την παρέλευση του χρόνου που αναγράφεται στην ετικέτα του σκευάσματος.

Άρθρο 7

Διαχείριση αυτοφυούς χλωρίδας

Κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη ακαλλιέργητου χώρου 0,5 m ανάμεσα στα αγροτεμάχια, με σκοπό τη διατήρηση αυτοφυών φυτών στο περιθώριο της εκμετάλλευσης. Το περιθώριο αυτό αυτοφυούς βλάστησης, ιδιαίτερα με τη μορφή φυτοφρακτών (θαμνώδους ή δενδρώδους φράκτη) είναι επιθυμητό διότι παίζει σημαντικό ρόλο στις λειτουργίες του εδάφους και στη διατήρηση του αγροτικού τοπίου, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί καταφύγιο και πηγή τροφής για έντομα, ερπετά, πουλιά και μικρά θηλαστικά. Τα είδη αυτά αποτελούν κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας αλλά είναι και χρήσιμα για την καταπολέμηση των εχθρών των καλλιεργειών.

Η αυτοφυής βλάστηση, η “καλαμιά” της προηγούμενης καλλιέργειας ή η καλλιέργεια χλωρής λίπανσης είναι καλό να καλύπτει το χωράφι τους χειμερινούς μήνες ιδιαίτερα στα επικλινή εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%. Η πρακτική αυτή συνιστάται διότι μειώνει την επιφανειακή απορροή και κατά συνέπεια τη διάβρωση του εδάφους και την απώλεια θρεπτικών στοιχείων, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της γονιμότητας αυτού.

Η αυτοφυής βλάστηση συνιστάται να απομακρύνεται από τον υπορόφειο χώρο κατά τους θερινούς μήνες, σε περιοχές και καλλιέργειες όπως η ελαιοκαλλιέργεια, που εμφανίζουν αυξημένο κίνδυνο πυρκαγιάς.

Άρθρο 8

Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιέργειας

1. Τα υπολείμματα των αροτραίων καλλιεργειών με σωστή διαχείριση μπορούν να προσφέρουν προστασία στο χωράφι από την διάβρωση και να εμπλουτίσουν το έδαφος με οργανική ουσία. Ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες συνιστάται να ακολουθηθούν οι εξής πρακτικές:

- Άμεση ενσωμάτωση στο έδαφος
- Βόσκηση της καλαμιάς και ενσωμάτωση στο έδαφος των υπολειμμάτων μετά τη βόσκηση.
- Κοπή, κάλυψη του εδάφους με τα υπολείμματα (mulching) και ενσωμάτωσή τους στο έδαφος την επόμενη άνοιξη.

2. Αναφορικά με την καύση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών (καλαμιάς), απαγορεύεται στις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, στις επικλινείς εκτάσεις (κλίση μεγαλύτερη από 10%) και στις περιοχές με οργανικά εδάφη (οργανική ουσία μεγαλύτερη από 4%). Στις περιοχές όπου εφαρμόζεται το κάψιμο των υπολειμμάτων των καλλιεργειών επιβάλλεται η λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- Να ζητείται άδεια από τις αρμόδιες αρχές όπου αυτό απαιτείται
- Να ενημερώνεται πριν την καύση η πυροσβεστική υπηρεσία
- Πριν την έναρξη της καύσης να έχουν ληφθεί μέτρα ελέγχου αυτής, όπως δημιουργία αυλακιών για πυρασφάλεια.
- Στο χώρο της καύσης πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμα 200 λίτρα νερού, φτυάρια και τουλάχιστον δύο άνθρωποι να εποπτεύουν το χώρο.
- Να απομακρύνονται τα προς καύση υλικά από στύλους της ΔΕΗ του ΟΤΕ από εγκαταστάσεις φυσικού αερίου πετρελαίου κλπ.

Επίσης συνιστάται το κάψιμο να γίνεται, αν αυτό είναι δυνατό, αντίθετα από την φορά του ανέμου και όπου είναι δυνατό να ενσωματώνεται η στάχτη εντός δύο ημερών από την καύση.

3. Αναφορικά με τα κλαδέματα το πολυετών φυτειών:

- Η καύση τους πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών και να λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή πρόκλησης πυρκαγιάς, όπως αυτά αναφέρονται παραπάνω.
- Απαγορεύεται να καταστρέφονται με χρήση φωτιάς σε εκτάσεις που βρίσκονται σε ακτίνα 500 μέτρων από δάση ή οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, εκτός κι αν έχει δοθεί ειδική προς τούτο άδεια από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- Συνιστάται η αξιοποίησή τους για την παραγωγή ενέργειας στον οικιακό τομέα (τζάκια-ξυλόσομπες) ή η μετά από ψιλοτεμαχισμό ενσωμάτωση τους σε σωρούς κομπόστας.

Άρθρο 9

Διαχείριση απορριμμάτων

Τα απορρίμματα της καλλιέργειας, πλαστικά κάλυψης, υλικά συσκευασίας λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, παλιά με χρησιμοποιήσιμα υλικά άρδευσης ή τμήματα γεωργικών μηχανημάτων δεν πρέπει να εγκαταλείπονται στο χωράφι ή τους κοινόχρηστους χώρους αλλά πρέπει να συλλέγονται και να αποτίθενται σε ενδεδειγμένους χώρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Άρθρο 10

Σήμανση Ζώων

Όλα τα ζώα πρέπει να έχουν σήμανση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 11

Διαχείριση των βοσκοτόπων

1. Με στόχο την ορθολογική διαχείριση των φυσικών βοσκοτόπων οι παραγωγοί (κτηνοτρόφοι) θα πρέπει:

- Να τηρούν την ημερομηνία εισόδου-εξόδου στο βοσκότοπο και τους τυχόν ειδικούς περιορισμούς (π.χ. περιτροπική βοσκή), στα πλαίσια απόφασης διαχείρισης βοσκοτόπου της

οικίας Δ/νσης Αγροτικής Ανάπτυξης με βάση τη δυναμικότητα αυτού, το χρόνο αναβλάστησης κλπ.

- Να τηρούν τις παρακάτω πυκνότητες βόσκησης:

ΕΙΔΟΣ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ από - έως ΜΖΚ/Ha
ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑ	Όλη η χώρα	0,3-2
ΒΟΟΤΡΟΦΙΑ	Όλη η χώρα	0,3-1,9
ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑ	Νησιά	0,1-1
	Ηπειρωτική χώρα	0,3-1,4

Σημειώνεται, ότι για τη μετατροπή των μονάδων ζώων σε μονάδες ζωικού κεφαλαίου χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες σχέσεις:

- Μια αίγα ή ένα πρόβατο ηλικίας άνω του έτους είναι 0,15 ΜΖΚ
- Ένα βοοειδές ηλικίας 6 μηνών έως 24 μηνών είναι 0,6 ΜΖΚ
- Ένα βοοειδές ηλικίας άνω των δύο (2) ετών είναι 1,0 ΜΖΚ
- Χοιρομητέρα 0,4 ΜΖΚ
- Χοιρίδιο παχυνόμενο > 40 κιλά 0,27 ΜΖΚ
- Χοιρίδιο θηλάζον < 0,027 ΜΖΚ

Τα όρια της πυκνότητας βόσκησης ενός συγκεκριμένου βοσκοτόπου δύναται, εφόσον υπάρχει διαχειριστική μελέτη, να προσαρμόζονται στα όρια της μελέτης με απόφαση του Οικείου Νομάρχη.

2. Επιπλέον ορίζονται τα εξής:

- Απαγορεύεται η χρήση φωτιάς για την αναβλάστηση των βοσκοτόπων εκτός κι αν υπάρχει σχετική άδεια.
- Απαγορεύεται η είσοδος των ζώων για βόσκηση σε εκτάσεις για τις οποίες υπάρχουν απαγορεύσεις που απορρέουν από την Δασική νομοθεσία (καμένες, αναδασωτέες) ή από την εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων.
- Να μην παραβρίσκονται τα ζώα σε βοσκοτόπους κατά την διάρκεια εφαρμογής ψεκασμού ή χρήσης φυτοφαρμάκου. Η βόσκηση να επιτρέπεται μετά πάροδο τουλάχιστον 10ημέρου εκτός, αν στην ετικέτα αναγράφεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 12

Υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων

1. Ως ελάχιστες προϋποθέσεις υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων, ανάλογα με τη χρονολογία κατασκευής της μονάδας (Άδεια Ίδρυσης), θεωρούνται οι παρακάτω, οι οποίες θα πιστοποιούνται για κάθε περίπτωση με βεβαίωση της Νομαρχιακής Δ/νσης Αγροτικής Ανάπτυξης ή της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας.

Οι νέοι γεωργοί μπορούν να επιδοτηθούν για τη συμμόρφωση προς τις ελάχιστες απαιτήσεις εφόσον δεν έχει παρέλθει τριετία από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ.2 του Καν.(ΕΚ) 445/02 για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

2. Προϋποθέσεις για βουστάσια που έχουν περισσότερους από 6 μόσχους

Σύμφωνα με τις Οδηγίες 91/629/ΕΟΚ και 97/2/ΕΚ του Συμβουλίου, την 97/182/ΕΚ Απόφαση της Επιτροπής καθώς και το ΠΔ 179/88 περί "θέσπισης στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων", ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις:

α. Τα βουστάσια που κατασκευάστηκαν προ του 1994 πρέπει αρχής γενομένης από το 2004 να πληρούν τα εξής:

Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως:	90cm ± 10%
Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως / ύψος ακρωμίου:	0,8
Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο έως 150κγρ. Z.B.:	1,5m ²

β. Τα βουστάσια που κατασκευάστηκαν από το 1994 έως και το 1997 πρέπει να πληρούν τα εξής:

Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως:	90cm ± 10%
Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως / ύψος ακρωμίου:	0,8
Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο έως 150κγρ. Z.B.:	1,5m ²

γ. Τα βουστάσια που κατασκευάστηκαν μετά το 1997 πρέπει να πληρούν τα εξής:

Περιορισμός μόσχου σε ατομικό κλωβό μετά την ηλικία των 8 εβδομάδων :	απαγορεύεται
Τοιχώματα ατομικού κλωβού (μέχρι 8 ^{ης} εβδομάδας):	Διάτρητα
Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως :	90cm ± 10%
Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως / ύψος ακρωμίου:	0,8
Πλάτος κλωβού υγειονομικής απομόνωσης / ύψος ακρωμίου:	1
Μήκος κλωβού υγειονομικής απομόνωσης / μήκος μόσχου:	1,1
Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο έως 150κγρ. Z.B.:	1,5m ²
Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο με Z.B. μεταξύ 150 και 200κγρ.:	1,7m ²
Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο με Z.B. άνω των 220κγρ.:	1,8m ²

Μετά το 2006 όλα τα βουστάσια πρέπει να πληρούν τις συνθήκες του τμήματος Γ της παρούσας παραγράφου.

3. Προϋποθέσεις για χοιροστάσια που έχουν περισσότερους από 6 χοίρους ή 5 χοιρομητέρες με τα παράγωγά τους
 Σύμφωνα με την Οδηγία 91/630/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί “στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των χοίρων” ορίζονται τα εξής:

Ελεύθερος χώρος δαπέδου			Χρονικό όριο υποχρεωτικής προσαρμογής για μονάδες που κατασκευάστηκαν προ της 1-1-2003	
Κατηγορία ζώων	Μin Συνολικό δάπεδο m ²	Μin συμπαγές δάπεδο m ²		
0-10 χγρ ΖΒ	0,15	-	2003	
10-20 χγρ. ΖΒ	0,20	-	2003	
20-30 χγρ. ΖΒ	0,30	-	2003	
30-50 χγρ. ΖΒ	0,40	-	2003	
50-85 χγρ. ΖΒ	0,55	-	2003	
85-110 Χγρ ΖΒ	0,65	-	2003	
110- χγρ ΖΒ	1,00	-	2003	
	Αριθ. ζώων στην ομάδα			
Μικρές θηλυκές μετά την οχεία σε ομάδες	6 - 40	1,64	0,95	1-1-2013
	<6	1,80	0,95	1-1-2013
	>40	1,48	0,95	1-1-2013
	Αριθ. ζώων στην ομάδα			
Χοιρομητέρες σε ομάδες	6 - 40	2,25	1,30	1-1-2013
	<6	2,475	1,30	1-1-2013
	>40	2,025	1,30	1-1-2013
Κάπροι σε ατομικά κελιά	6	-	1-1-2005	
Κάπροι σε ατομικά κελιά με χώρο οχείας	10	-	1-1-2005	
	Αριθμός ζώων στην ομάδα	Μin μήκος (m) μικρής πλευράς		
Μin διάσταση ομαδικών κελιών θηλυκών αναπ/γής.	>6	2,80	-	1-1-2013
	<6	2,40	-	1-1-2013
Σχαρωτά δάπεδα από σκυρόδεμα				
Κατηγορία ζώων	Μin πλάτος δοκίδων (mm)	Μax πλάτος διακένων (mm)	Χρονικό όριο υποχρεωτικής προσαρμογής για μονάδες που κατασκευάστηκαν προ της 1-1-2003	
Χοιρίδια	50	11	1-1-2013	
Απογαλακτισμένα	50	14	1-1-2013	
Χοίροι αναπαραγωγής	80	18	1-1-2013	
Θηλυκά μετά την οχεία	80	20	1-1-2013	
Ομαδικά κελιά, από την 4 ^η εβδομάδα μετά την οχεία και μέχρι την 1 ^η εβδομάδα προ του τοκετού	Υποχρεωτικά			
Πρόσδεση ζώων	Απαγορεύεται		1-1-2006	

4. Προϋποθέσεις για πτηνοτροφεία αυγοπαραγωγής

Σύμφωνα με την Οδηγία 94/99 οι ελάχιστες προϋποθέσεις υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων ορίζονται ως εξής:

Για πτηνοτροφεία αυγοπαραγωγής για το 2002 (Υπ. Απόφαση 361985/87-ΦΕΚ638^B/27-11-87):

- 450cm² κλωβού ανά όρνιθα
- 10cm ταΐστρας ανά όρνιθα
- 10cm ποτίστρας ανά όρνιθα
- κάθε όρνιθα να έχει πρόσβαση σε 2 πιπίλες ή κύπελλα

Από 01/01/2003 :

- 550cm² κλωβού ανά όρνιθα
- σύστημα ξυσίματος νυχιών
- 10cm ποτίστρας ανά όρνιθα
- κάθε όρνιθα να έχει πρόσβαση σε 2 πιπίλες ή κύπελλα

Άρθρο 13

Διαχείριση αποβλήτων της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης

1. Η διαχείριση των αποβλήτων πρέπει να εξασφαλίζει τη μείωση της ρύπανσης των νερών από νιτρικά, σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ περί “προστασίας των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης”.

Δεδομένου ότι ο χειρισμός των αποβλήτων είναι ευκολότερος στα στερεά απόβλητα παρά στα υγρά, θα πρέπει να αποφεύγεται η προσθήκη νερού στα μη υγρά απόβλητα. Για τον ίδιο επίσης λόγο, πρέπει να αποφεύγεται η αποστράγγιση του νερού της βροχής (από στέγες, προαύλια κλπ.) στις δεξαμενές αποβλήτων.

Επίσης, στην περίπτωση που στη μονάδα παράγονται υγρά απόβλητα, τα οποία είναι σχετικά καθαρά, όπως υγρά πλύσεως αμελκτηρίου κλπ. και εφόσον τα παραγόμενα ζωικά απόβλητα δεν είναι υγρά, συνιστάται τα ξεπλύματα να συλλέγονται και να αποθηκεύονται χωριστά από τα απόβλητα των ζώων.

2. Χειρισμός στερεών αποβλήτων

Στην περίπτωση που από τα στερεά απόβλητα (κοπριές, στρωμνή και στερεά μηχανικού διαχωρισμού) υπάρχει πιθανότητα στράγγισης υγρών, θα πρέπει αυτά να συγκεντρώνονται σε τσιμεντένια πλατφόρμα (κοπροσωρός) με κλίση 3-6% προς το κανάλι συλλογής των υγρών, εφοδιασμένη με προστατευτικό τοίχειο κατά τις δύο ή τρεις πλευρές, ύψους μέχρι 1,5m με κανάλι συλλογής των υγρών.

Η κοπριά στρωμνής που στερείται υγρών μπορεί να αποθηκευτεί και στο έδαφος (εφόσον βέβαια προβλεφθεί να απομακρύνονται τα υγρά από βροχοπτώσεις) με την κατασκευή μικρού καναλιού περιμετρικά του σωρού.

Εάν τα στερεά δεν έχουν ζυμωθεί τότε παραμένουν στον κοπροσωρό για επαρκές χρονικό διάστημα για να γίνει η ζύμωση.

3. Χειρισμός υγρών αποβλήτων

Ο χειρισμός των υγρών αποβλήτων αναφέρεται κυρίως στα χοιροστάσια, δεδομένου ότι στα βουστάσια για τον περιορισμό των υγρών αποβλήτων πρέπει να αποφεύγεται η συλλογή και αποθήκευση τους σε κανάλια και η απομάκρυνσή τους ως στερεά με ξέστρα.

Για την ασφαλή διάθεση των επεξεργασμένων αποβλήτων πρέπει:

- Όταν πραγματοποιείται σε εδάφη με κλίση, να γίνεται σε τέτοια ποσότητα και με τέτοια μέθοδο που να αποκλείεται η απορροή.
- Να μη διατίθενται στο έδαφος, κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων και ειδικά όταν αυτό βρίσκεται σε κατάσταση υδατοκορεσμού ή όταν είναι παγωμένο.
- Η διάθεση σε καλλιέργειες να γίνεται όταν τα φυτά βρίσκονται στο κατάλληλο βλαστικό στάδιο (την περίοδο εφαρμογής των χημικών λιπασμάτων)
- Η θέση διάθεσης των αποβλήτων θα πρέπει να απέχει τουλάχιστον 50 μέτρα από επιφανειακά νερά, με την προϋπόθεση ότι έχουν ληφθεί μέτρα για την πρόληψη της επιφανειακής απορροής, καθώς και τη διαφυγή σε υπόγεια νερά.

4. Απόβλητα κατά είδος κτηνοτροφικής μονάδας

α. Απόβλητα αιγοπροβατοστασίων

Η εκτροφή των αιγοπροβάτων γενικά γίνεται σε στρωμνή και σπανιότερα σε σχαρωτό δάπεδο. Και στις δυο περιπτώσεις τα απόβλητα είναι στερεά και παραμένουν στη στρωμνή ή κάτω από τη σχάρα αρκετό διάστημα, ώστε να ζυμωθούν και να διατεθούν σε καλλιεργητές.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η συλλογή της κοπριάς να γίνεται σε υπόγεια κανάλια, γιατί η απομάκρυνση της από αυτά προς τη δεξαμενή συλλογής, θα πρέπει να γίνεται με προσθήκη νερού.

Στην περίπτωση που η κοπριά δεν διατίθεται σύντομα σε καλλιεργητές θα πρέπει να αποτίθεται σε σωρό, έτσι ώστε να αποκλείεται η διήθηση νερών της βροχής από τον κοπροσωρό προς το έδαφος.

Όταν στη μονάδα παράγονται και άλλα απόβλητα όπως υγρά πλύσεως αμελκτηρίου κλπ., που είναι σχετικά καθαρά, πρέπει να συλλέγονται ξεχωριστά σε συστήματα σηπτικού και απορροφητικού βόθρου.

β. Απόβλητα πτηνοτροφείων

Τα απόβλητα των πτηνοτροφείων διακρίνονται σε στερεά και ημιστερεά, ανάλογα με τον τρόπο εκτροφής, σε στρωμνή ή σε κλουβιά αντίστοιχα.

Στην περίπτωση εκτροφής πτηνών πάχυνσης η απομάκρυνση της στρωμνής γίνεται κάθε 60 περίπου ημέρες. Στη συνέχεια αποτίθεται σε σωρούς, μέχρι να ολοκληρωθεί η ζύμωση ή να διατεθεί σε καλλιεργητές. Επειδή ο σωρός είναι αδιαπέραστος από τα νερά της βροχής θα πρέπει να κατασκευάζεται περιφερειακό αυλάκι για τη συλλογή των υγρών που απορρέουν.

Στην εκτροφή ορνίθων αυγοπαραγωγής σε στρωμνή, αυτή απομακρύνεται μετά το τέλος της εκτροφής, οπότε η ζύμωση διαρκεί 12-15 μήνες και μπορεί να διατεθεί απ' ευθείας σε καλλιεργητές. Όταν η εκτροφή γίνεται σε κλωβοστοιχίες χωρίς σύστημα αφύγρανσης, η κοπριά είναι ημιστερεή και απομακρύνεται είτε καθημερινά ή σε μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα (20-60 ημέρες)², οπότε πρέπει να τοποθετείται σε κοπροσωρό όπου και παραμένει για φυσική ξήρανση ή οδηγείται σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας της κοπριάς. Στις σύγχρονες εγκαταστάσεις που διαθέτουν και σύστημα αερισμού και αφύγρανσης της κοπριάς, βγαίνοντας από το θάλαμο η κοπριά έχει στερεή μορφή και μπορεί να εναποτεθεί σε κοπροσωρό ή να ανακατευτεί 2-3 φορές για να επιταχυνθεί η ζύμωση και η κομποστοποίησή της.

γ. Απόβλητα βουστασίων

Η μορφή της κοπριάς ποικίλει ανάλογα με τον τύπο σταυλισμού. Σε περίπτωση εκτροφής σε στρωμνή, η κοπροστρωμνή παραμένει στο στάβλο για διάστημα αρκετών μηνών. Υγρά δεν υπάρχουν, διότι έχουν απορροφηθεί από το χρησιμοποιούμενο άχυρο ή έχουν εξατμιστεί. Κατά την απομάκρυνση από το στάβλο, η στρωμνή έχει ήδη υποστεί σημαντική ζύμωση και μπορεί να τοποθετηθεί σε σωρούς, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος απορροής των υγρών.

Για την αποφυγή απορροής των νερών της βροχής, θα πρέπει είτε να υπάρχει περιφερειακό κανάλι για τη συλλογή τους είτε η στρωμνή να τοποθετηθεί σε τσιμεντένια πλατφόρμα πριν διατεθεί σε καλλιεργητές.

Τα απόβλητα εκτροφής με παραγωγή ημιστερεάς κόπρου, και εκτροφής με κανάλια πρέπει να διαχειριστούν όπως περιγράφεται για τα υγρά απόβλητα.

δ. Απόβλητα χοιροστασίων

Τα απόβλητα χοιροστασίων είναι συνήθως υγρής μορφής και πρέπει να υποστούν επεξεργασία πριν διατεθούν. Η διάθεση των επεξεργασμένων αποβλήτων μπορεί να γίνει σε καλλιεργούμενες εκτάσεις για λίπανση και εμπλουτισμό του εδάφους με οργανική ουσία με άμεση ενσωμάτωση ή σε εδάφη με αυτοφυή βλάστηση με απορρόφηση και εξάτμιση³. Οι δόσεις εφαρμογής των υγρών αποβλήτων τόσο στις καλλιεργούμενες εκτάσεις όσο και σ' εκείνες που καλύπτονται από

² Στα παλαιά συστήματα κλωβοστοιχειών (πυραμιδοειδή) η κοπριά συλλέγεται σε υποκείμενη τάφρο και απομακρύνεται σε αραιότερα διαστήματα και όχι καθημερινά για να περιορίζεται το πρόβλημα των οσμών δεδομένου ότι αυτές εμφανίζονται την ημέρα της αποκομιδής. Το χρονικό διάστημα ποικίλει ανάλογα με το βάθος της τάφρου.

³ Η Ελληνική νομοθεσία επιτρέπει την διάθεση υγρών αποβλήτων σε εδαφικούς αποδέκτες μόνο εφ' όσον το BOD τους είναι μικρότερο από 1200mg/lit.

αυτοφυή βλάστηση πρέπει να είναι τέτοιες, που να αποκλείουν και την κατάκλιση και την επιφανειακή απορροή. Για τα στερεά απόβλητα προβλέπεται πάντα άμεση ενσωμάτωση με όργανο, την κατάλληλη εποχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ - ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Άρθρο 14

Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

Ως οικολογικά ευαίσθητες περιοχές καθορίζονται οι περιοχές του δικτύου NATURA 2000 με βάση την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Οι περιοχές, που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο, έχουν επιλεγεί, με βάση τις προδιαγραφές που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σαν σημαντικές για το φυσικό περιβάλλον της χώρας αλλά και ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι ζώνες, που περιβάλλουν δάση, λίμνες, δέλτα ποταμών και ακτές, και δεν έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο NATURA 2000 αποτελούν τόπους με ιδιαίτερη σημασία για τα οικοσυστήματα που περιβάλλουν, γιατί τα επηρεάζουν άμεσα. Η οικολογικά ευαίσθητη ζώνη των ως άνω περιοχών είναι η ζώνη, που εκτείνεται σε απόσταση μέχρι 600 μέτρων από τις όχθες λιμνών, μέχρι 150 μέτρα ένθεν και ένθεν κοίτης ποταμών, μέχρι 1000 μέτρα από την ακτογραμμή προκειμένου για κλειστούς κόλπους, μέχρι 300 μέτρα για τις λοιπές ακτές και μέχρι 500 μέτρα από τα όρια δασών. Οι αποστάσεις καθορίζονται με βάση τους χάρτες 1:5.000 της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού. Για τις ζώνες αυτές, οι αρμόδιες υπηρεσίες κατά περίπτωση και εφόσον κριθεί απαραίτητο, δύναται να εξειδικεύσουν τους ΚΟΓΠ με στόχο την προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων.

Στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 δύνανται να προσαρμοστούν οι ΚΟΓΠ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και των Διαχειριστικών Σχεδίων όπου αυτά έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί.

Άρθρο 15

Ευπρόσβλητες ζώνες της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ

Παραγωγοί των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρίσκονται μέσα στις ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνες (βάσει τις Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, η οποία εναρμονίστηκε με την Ελληνική νομοθεσία με την υπ' αριθ. 16190/1335 (ΦΕΚ 519^B/25-6-97) ΚΥΑ) πρέπει να εφαρμόζουν ένα σύνολο κανόνων και υποχρεώσεων με στόχο τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Στις ζώνες αυτές που προσδιορίζονται με την υπ' αριθ. 19652/1906/1999 (ΦΕΚ1575^B/1999) ΚΥΑ "Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης - κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών", τηρούνται ειδικές δεσμεύσεις, όπως αυτές καθορίζονται από τα αντίστοιχα "Προγράμματα Δράσης", σύμφωνα με τις: 25638/2905/2001 (ΦΕΚ1422^B/2001) ΚΥΑ για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης της Οδηγίας 91/676 (ΕΟΚ) στο Θεσσαλικό Πεδίο, 20417/2520/2001 (ΦΕΚ1195^B/2001) ΚΥΑ για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης στη περιοχή του Κωπαϊδικού πεδίου, 20418/2521/2001 (ΦΕΚ1197^B/2001) ΚΥΑ για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης στην περιοχή της Λεκάνης του Πηγείου του Ν. Ηλείας και 20416/2519/2001 (ΦΕΚ 1196^B/2001) ΚΥΑ για την εφαρμογή του προγράμματος δράσης στην περιοχή του Αργολικού πεδίου.

Άρθρο 16

Ζώνες ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου με προβλήματα εξάντλησης ή υφαλμύρωσης των υπογείων υδροφορέων

Στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η εξάντληση οφείλεται αποκλειστικά ή κυρίως στις γεωργικές πρακτικές (άρδευση), οι παραγωγοί οφείλουν να συμβάλλουν στην αποκατάσταση των υδατικών πόρων. Οι Κ.Ο.Γ.Π προβλέπουν μείωση της ετήσιας κατανάλωσης αρδευτικού νερού της τάξης του 5-10% ανάλογα με το μέγεθος και το ρυθμό εξάντλησης. Η μείωση συνιστάται να γίνει με τους εξής τρόπους:

- Εξοικονόμηση νερού με αντικατάσταση συστημάτων άρδευσης με πιο αποδοτικά και λιγότερο υδατοβόρα.
- Μείωση της δόσης άρδευσης σε περίπτωση που είναι δυνατή η μέτρηση και ο έλεγχος της κατανάλωσης αρδευτικού νερού (μετρητές)

- Αντικατάσταση αρδευόμενης από ξηρική καλλιέργεια.
- Αντικατάσταση αρδευόμενης από λιγότερο υδατοβόρα αρδευόμενη καλλιέργεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ - ΕΦΑΡΜΟΓΗ - ΕΛΕΓΧΟΣ - ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΠΟΙΝΕΣ

Άρθρο 17

Εφαρμογή και έλεγχος

1. Η εφαρμογή του συνόλου των Κ.Ο.Γ.Π είναι υποχρεωτική και η μη τήρηση τους επισύρει κυρώσεις όπως αναφέρονται στη Άρθρο 18 της παρούσας απόφασης. Η ανάληψη της δέσμευσης τήρησης τους γίνεται με την υπογραφή της σύμβασης του δικαιούχου στο εκάστοτε πρόγραμμα.

2. Ο έλεγχος της τήρησης των δεσμεύσεων γίνεται σε ποσοστό τουλάχιστον 5% των δικαιούχων ετησίως, στο πλαίσιο των ελέγχων που γίνονται για τα επιμέρους μέτρα, και πραγματοποιείται συγχρόνως με τους ελέγχους για την τήρηση των υποχρεώσεων του γεωργού που απορρέουν από τα καθεστώτα των ενισχύσεων.

Ο έλεγχος μπορεί να είναι:

- επιτόπιος
- επιτόπιος σε συνδυασμό με έλεγχο παραστατικών αγοράς λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων
- μηχανογραφικός - διασταυρωτικός μέσω των τηρουμένων στοιχείων του ΟΣΔΕ, όπου αυτό είναι δυνατό ιδίως για την πιστοποίηση της τήρησης της υποχρέωσης αγραναύπασης-αμειψισποράς ή πυκνότητας βόσκησης
- εργαστηριακός, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο (π.χ. για τον έλεγχο υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων, βαρέων μετάλλων κλπ).

3. Η επιλογή του δείγματος ελέγχου γίνεται με βάση ανάλυση επικινδυνότητας και επιλογή τυχαίου δείγματος με σκοπό την εξασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας. Για τον καθορισμό των κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου λαμβάνονται υπόψη τα αναφερόμενα στον Καν. (ΕΚ) 2419/2001.

4. Αναλυτικά οι επιτόπιοι έλεγχοι μπορούν ανάλογα με την εποχή στην οποία διεξάγονται να περιλαμβάνουν:

- *Κατεργασία του εδάφους*

Έλεγχος της άροσης, αν γίνεται κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια σε περίπτωση που η κλίση υπερβαίνει το 10% ή στην περίπτωση που η άροση γίνεται κάθετα στις ισοϋψείς αν υπάρχουν ζώνες ανάσχεσης ή διαγώνιες αρόσεις.

- *Αμειψισπορά*

Έλεγχος εφαρμογής του προγράμματος αμειψισποράς.

- *Λίπανση*

Έλεγχος (από τα παραστατικά) της ποσότητας και του είδους των λιπασμάτων και έλεγχος για την τήρηση των κανόνων αποθήκευσης των λιπασμάτων.

- *Άρδευση*

Έλεγχος για επιφανειακή απορροή, τη βαθιά διήθηση και την εφαρμογή των κανόνων των ΟΕΒ. Στις ζώνες εξάντλησης του υπόγειου υδροφορέα πρέπει να γίνεται έλεγχος της εφαρμογής του προγράμματος της μείωσης της χρήσης του αρδευτικού νερού. Έλεγχος δηλαδή της καλλιέργειας ξηρικών καλλιεργειών στην κατάλληλη έκταση ή έλεγχος της υποάρδευσης μέσω των μετρητών παροχής.

- *Φυτοπροστασία*

Έλεγχος (από τα παραστατικά ή/και επιτόπιες επισκέψεις) της καταλληλότητας των χρησιμοποιούμενων σκευασμάτων για την καλλιέργεια ανάλογα με τις ενδείξεις του χρησιμοποιούμενου σκευάσματος. Επίσης έλεγχος της χρήσης ζιζανιοκτόνων σε φυτοφράκτες ή ακαλλιέργητες ζώνες.

- *Διαχείριση αυτοφυούς χλωρίδας*

Στις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές έλεγχος της διατήρησης του φυτοφράκτη σε πλάτος 1,5m όπου υπάρχει ή ύπαρξη ακαλλιέργητου περιθωρίου.

- *Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιέργειας*

Έλεγχος για την εφαρμογή καύσης σε επικλινείς εκτάσεις ή σε εκτάσεις εντός του δικτύου NATURA 2000 ή οργανικά εδάφη.

- *Απορρίμματα*

Έλεγχος για την ύπαρξη απορριμμάτων στο αγροτεμάχιο υλικών συσκευασίας λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, πλαστικών κάλυψης και άλλων υλικών που έχουν αχρηστευτεί.

Πέρα από τα ανωτέρω, που μπορούν να διαπιστωθούν σε επιτόπιο έλεγχο, σε περίπτωση που επ' αυτοφώρω διαπιστωθεί ρύπανση νερών με λιπάσματα και φυτοφάρμακα θα εφαρμοστούν οι αντίστοιχες ποινές.

- *Σήμανση των ζώων*

Έλεγχος για την ύπαρξη σήμανσης στα ζώα.

- *Διαχείριση βοσκοτόπων*

Έλεγχος για την τήρηση των ημερομηνιών έναρξης ή/και λήξης βόσκησης, έλεγχος (από τα παραστατικά και την επιτόπια εικόνα) για την τήρηση των πυκνοτήτων βόσκησης, τη χρήση φωτιάς για αναβλάστηση των βοσκοτόπων και τη βόσκηση εκτάσεων στις οποίες απαγορεύεται η βόσκηση

- *Υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων*

Έλεγχος αν τηρούνται οι αποστάσεις και οι προδιαγραφές που καθορίζονται στους αντίστοιχους για το κάθε είδος πίνακες.

- *Διάθεση των αποβλήτων*

Έλεγχος για την ύπαρξη κατάλληλης διαχείρισης των αποβλήτων ανάλογα με το είδος των εκτρεφόμενων ζώων και τον τύπο του σταβλισμού.

5. Τα αποτελέσματα των ελέγχων των επιμέρους προγραμμάτων κοινοποιούνται (όσον αφορά τους ΚΟΓΠ) στους χειριστές όλων των μέτρων που αφορούν το συγκεκριμένο δικαιούχο, σε επίπεδο Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 18

Κυρώσεις

Οι γεωργοί οφείλουν να τηρούν τους ΚΟΓΠ μέσα στο πλαίσιο που ορίζουν οι Κοινοτικοί Κανονισμοί. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί, κατά τη διάρκεια ελέγχου, ότι ο ελεγχόμενος δεν τηρεί έναν ή περισσότερους από τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, επιβάλλονται κυρώσεις, οι οποίες εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα. Οι κυρώσεις αυτές μειώνουν ποσοστιαία τις ενισχύσεις που λαμβάνονται μέσω των Αξόνων 2 και 3 του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης ΕΠΑΑ 2000 - 2006.

α/α.	Στόχος	Έλεγχος από την Αρμόδια Υπηρεσία	Κύρωση
1.	Προστασία της διάβρωσης του εδάφους	Κάθετη άρρωση στις ισοϋψείς ή διαγώνια σε κλίσεις >10% χωρίς ζώνες ανάσχεσης	10%
2.	Προστασία της γονιμότητας του εδάφους	Μη εφαρμογή προγράμματος αμειψισποράς	10%
3.	Ορθολογική διαχείριση Λιπασμάτων	<ul style="list-style-type: none"> Μη τήρηση της καταγραφής των λιπασμάτων Υπέρβαση ποσοτήτων λίπανσης ανά στρέμμα Μη τήρηση ορίων από επιφανειακά νερά για την εφαρμογή λιπασμάτων Μη τήρηση αποστάσεων από επιφανειακά νερά, για την αποθήκευση λιπασμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> Προειδοποίηση την πρώτη φορά. Ποινή 10% για υποτροπή 10% 10% 10%
4.	Διαφύλαξη υδροφόρου ορίζοντα - Αρδεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> Καλλιέργεια αποκαλυφθησών από λίμνες γαιών επιφανειακή απορροή νερού ή άρδευση με τεχνητή βροχή παρακείμενων αγροτεμαχίων ή δρόμων, βαθιά διήθηση νερού Άρδευση με κατάκλιση σε κλίση μεγαλύτερη από 3%. Μη τήρηση κανόνων ΟΕΒ 	<ul style="list-style-type: none"> 100% προειδοποίηση την πρώτη φορά. Ποινή 10% για υποτροπή προειδοποίηση την πρώτη φορά. Ποινή 10% για υποτροπή 10%
5.	Ορθολογική χρήση Φυτοπροστατευτικών προϊόντων	<ul style="list-style-type: none"> Μη τήρηση της καταγραφής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων Χρησιμοποίηση μη εγκεκριμένου ή απαγορευμένου σκευάσματος. Η μη χρησιμοποίηση με εγκεκριμένο τρόπο ή /και χρόνο χρήσης Χρησιμοποίηση ζιζανιοκτόνου σε ακαλλιέργητα περιθώρια ή φυτοφράκτες Ρίψη υλικών συσκευασίας Φυτοπροστατευτικών προϊόντων, λιπασμάτων, πλαστικών κάλυψης στα αγροτεμάχια ή σε δημόσιους χώρους Ρίψη υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ρυάκια, ποτάμια, λίμνες, κανάλια άρδευσης ή στράγγισης, πηγάδια, γεωτρήσεις Χρησιμοποίηση τοξικού σκευάσματος για τις μέλισσες την εποχή της ανθοφορίας 	<ul style="list-style-type: none"> Προειδοποίηση την πρώτη φορά. Ποινή 10% για υποτροπή 100% 10% 10% 30% 20%
6.	Ορθολογική Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιέργειας και προστασία της πανίδας	<ul style="list-style-type: none"> καύση της “καλαμιάς” σε επικλινείς εκτάσεις, οργανικά εδάφη, οικολογικά ευαίσθητες περιοχές καύση κλαδευμάτων χωρίς άδεια, όταν αυτή απαιτείται μη διατήρηση ακαλλιέργητου περιθωρίου 	<ul style="list-style-type: none"> 20% 20% 10%
7.	Προστασία ζωικού κεφαλαίου	Μη ύπαρξη σήμανσης	20%
8.	Προστασία Βοσκοτόπων	<ul style="list-style-type: none"> Μη τήρηση των ημερομηνιών έναρξης ή/και λήξης της εισόδου σε βοσκότοπο Μη τήρηση των πυκνοτήτων βόσκησης Βόσκηση σε περιοχές που απαγορεύεται (καμένες, αναδασωτές, ενταγμένες σε προγράμματα που απαγορεύεται η βόσκηση κλπ) Χρήση φωτιάς για αναβλάστηση βοσκότοπου χωρίς άδεια 	<ul style="list-style-type: none"> 10% 20% 30% 10%
9.	Ορθολογική Διαχείριση αποβλήτων της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης	<ul style="list-style-type: none"> Ρίψη αποβλήτων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων σε ρυάκια, ποτάμια, λίμνες, κανάλια άρδευσης ή στράγγισης, πηγάδια, γεωτρήσεις. Διάθεση αποβλήτων σε απόσταση <50m από επιφανειακά νερά και χωρίς λήψη μέτρων για πρόληψη της επιφανειακής απορροής και διαφυγής σε υπόγεια ύδατα 	<ul style="list-style-type: none"> 30% 10%
10.	Προστασία περιβάλλοντος από απορρίμματα	Ύπαρξη απορριμμάτων στο αγροτεμάχιο ή σε δημόσιους χώρους υλικών συσκευασίας, παλιά υλικά άρδευσης ή γεωργικά μηχανήματα	10%

Το άθροισμα του ποσού που προκύπτει από την επιβολή κυρώσεων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει το 100% του ποσού της ενίσχυσης για το έτος πληρωμής, το οποίο αφορούν οι κυρώσεις.

Άρθρο 19 **Υπολογισμός Ποινών**

Οι κυρώσεις που αναφέρονται στον πίνακα του Άρθρου 18 της παρούσας απόφασης εκφράζονται ως ποσοστό επί της ετήσιας πληρωμής που εισπράττει ο γεωργός για κάθε ενίσχυση στην οποία υποβάλει αίτηση πληρωμής.

Εν τούτοις για τα καθεστώτα των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και του Πριμ πρώτης εγκατάστασης των νέων γεωργών, κατά την εφαρμογή των ποινών, το συνολικό ποσό θεωρείται ως ένα γενικό σύνολο πληρωμής δέκα (10) ετών. Για τον υπολογισμό των ποινών ως ετήσιο ποσό θεωρείται το 1/10 της συνολικής πληρωμής.

Άρθρο 20 **Ενστάσεις**

Ο γεωργός, στον οποίο επιβάλλεται κύρωση για τη μη τήρηση μέρους των Κ.Ο.Γ.Π., έχει το δικαίωμα να υποβάλλει γραπτή ένσταση στην αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης επιβολής της κύρωσης. Η ένσταση διαβιβάζεται προς εξέταση στην αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία συνοδευόμενη από εισήγηση. Ο γεωργός έχει δικαίωμα μιας ακρόασης και κατά τη διάρκεια αυτής μπορεί να συνοδεύεται από ένα πρόσωπο της επιλογής του.

Άρθρο 21 **Γενικές Διατάξεις**

1. Η υπ' αριθ. 100949/2478/9-10-2000 Απόφαση Υπουργού Γεωργίας καταργείται. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ΚΟΓΠ και τον καθορισμό των κυρώσεων στο πλαίσιο του Καν. (ΕΚ) 1259/99 θα περιγραφούν με Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία θα εκδοθεί με την εξουσιοδότηση που εκδίδεται η παρούσα απόφαση.
2. Στην παρούσα απόφαση προσαρτάται Παράρτημα το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.
3. Η παρούσα να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Γ. ΔΡΥΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Αποδέκτες προς ενέργεια

Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις
Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης
Έδρες τους

Αποδέκτες προς κοινοποίηση

1. Υπουργείο Γεωργίας
 - 1.1. Γραφείο Υπουργού Γεωργίας
 - 1.2. Γραφεία Υφυπουργών Γεωργίας
 - 1.3. Γραφεία Γενικών Γραμματέων
 - 1.4. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Γεωρ. Εφαρμογών & Έρευνας
 - 1.5. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Φυτικής Παραγωγής
 - 1.6. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Εγγειοβελτιωτικών Έργων & Γεωργικών Διαρθρώσεων
 - 1.7. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Ζωικής Παραγωγής
 - 1.8. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Κτηνιατρικής
 - 1.9. Γραφείο Γεν. Δ/ντή Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών
 - 1.10. Δ/νση Προγραμματισμού και Γεωργικών Διαρθρώσεων
 - 1.11. Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης Ζώων
 - 1.11.1. Αθηνών Ροδόπης 1, 11855 Αθήνα
 - 1.11.2. Δράμας 66100 Δράμα
 - 1.11.3. Διαβατών Εθνική Οδός Θεσ/νίκης - Βέροιας, 57008 Διαβατά
 - 1.11.4. Ιωαννίνων Π. Παπαδοπούλου 10, 45110 Ιωάννινα
 - 1.11.5. Καρδίτσας Παλαιολόγου 23, 23100 Καρδίτσα
 - 1.12. Γραφείο Περιφερειακό Εργαστήριο Γεωργικών Εφαρμογών κ Ανάλυσης Λιπασμάτων (ΠΕΓΕΑΛ) Κεντρικής Ελλάδος, Ιωαννίνων και Αυλώνας, 41334 Λάρισα
 - 1.13. Διαχειριστική Αρχή ΕΠΑΑ
Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα
2. Υπουργείο Οικονομικών
Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Δ/νση 20^η Προϋπολογισμού
Πανεπιστημίου 36, Αθήνα
3. ΥΠΕΧΩΔΕ
Γεν. Δ/νση Περιβάλλοντος
Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
4. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Ζωικής Παραγωγής
Εργαστήριο Γενικής και Ειδικής Ζωοτεχνίας
5. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σχολή Γεωτεχνικών Επιστημών-Τμήμα Γεωπονίας-Τομέας Ζωικής Παραγωγής
 - α. Εργαστήριο Γενικής και Ειδικής Ζωοτεχνίας
 - β. Εργαστήριο Φυσιολογίας Αναπαραγωγής Αγροτικών Ζώων
54006 Θεσσαλονίκη
6. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Γεωπονίας
Πεδίον Άρεως, 38334 Βόλος

7. ΕΘΙΑΓΕ

α. Αιγιαλείας 19, 15125 Μαρούσι

β. ΙΧΤΕΛ

Θεοφράστου 1, 41335 Λάρισα

8. Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος

Δ/νση Τραπεζικών Εργασιών-Τμήμα Εργασιών Δημοσίου
Κριεζώτου και Πανεπιστημίου Αθήνα

9. ΠΑΣΕΓΕΣ

Κηφισίας 16, 11526 Αθήνα

10. ΟΠΕΓΕΠ

Ιθάκης 45-47, 11251 Αθήνα

11. ΟΠΕΚΕΠΕ

Αχαρνών 241, 10446 Αθήνα

12. ΓΕΩΤΕΕ

Βενιζέλου 64, 54631 Θεσσαλονίκη

13. Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Επαγγελματιών Γεωπόνων (Π.Ο.Σ.Ε.Γ.)

Πειραιώς 68, 10436 Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Όνομα:

Όνομα πατρός:

Επώνυμο:

ΑΦΜ/ΔΟΥ:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΟΔΟΣ		ΕΞΟΔΟΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΥ	ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)	ΕΙΔΟΣ ΛΙΠΑΝΣΗΣ (ΚΙΛΑ)

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (Φ.Π.)

ΕΙΣΟΔΟΣ		ΕΞΟΔΟΣ		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΟΥ	ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ Φ.Π.	ΕΙΔΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)	ΧΡΗΣΗ Φ.Π. (ΚΙΛΑ)	ΑΙΤΙΟ